

Aan
De minister van Financiën van Curaçao

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081
Telefax (+5999) 4619088

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331
Telefax (+1721) 5430379

Contactpersoon
Sem Klein
Surmarie Hortencia
Datum
9 mei 2017
Ons kenmerk
Cft 201700095
Pagina
1/5

Telefoonnummer
+5999 4619081

E-mail
info@cft.cw
Uw kenmerk

Bijlagen

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800
Telefax (+297) 5822224

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Onderwerp
Reactie op de vastgestelde jaarrekeningen van 2010 en 2011 Curaçao

Geachte mevrouw Alberto,

Op 24 april 2017 heeft het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) van u de door de Staten vastgestelde jaarrekeningen over de dienstjaren 2010 en 2011 ontvangen. Ten aanzien van deze jaarrekeningen zijn de artikelen 18 en 19 uit de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Rft) relevant. Het Cft beoordeelt of er sprake is van een tekort op de gewone dienst, een overschrijding van de rentelastnorm en kan aanbevelingen geven rekening houdend met de bevindingen van de Stichting Overheidsaccountants Bureau (SOAB) en/of de Algemene Rekenkamer Curaçao (ARC) ter verbetering van het financieel beheer. Het Cft heeft de concept jaarrekeningen 2010 en 2011 reeds op 10 juli 2013 respectievelijk 12 juni 2014 van advies voorzien.

Conclusie

Beide jaarrekeningen geven geen getrouw beeld van het vermogen en resultaat en voldoen niet aan de eisen van financiële rechtmatigheid. Daarnaast bevatten ze onvoldoende informatie om de gebruikers ervan in staat te stellen zich een oordeel te vormen over de uitvoering van de beleidsvoornemens. Op basis hiervan hebben zowel de SOAB als de ARC een afkeurend oordeel gegeven bij de jaarrekening 2010 en 2011 en stellen zij dat het financieel beheer niet op orde is. Uit beide jaarrekeningen is niet goed op te maken wat er met de aanbevelingen van de SOAB, de ARC en het Cft is gebeurd.

Het Cft adviseert u om voor toekomstige jaarrekeningen een plan op te stellen waarin de bevindingen van de SOAB en de ARC worden omgezet in verbeteracties en de voortgang daarvan wordt bewaakt, om zodoende toe te werken naar een goedkeurende verklaring bij de jaarrekening 2018.

De gewone dienst liet in de jaren 2010 en 2011 een tekort zien van respectievelijk ANG 51 miljoen en ANG 166 miljoen. De compensatie van deze tekorten in latere jaren was onderdeel van de aanwijzing die de Rijksministerraad (RMR) in 2012 heeft gegeven. Het Cft heeft geconstateerd dat aan de tekortcompensatie uit de aanwijzing is voldaan.

Zoals blijkt uit het advies van het Cft over de jaarrekening 2010, is destijds overeengekomen dat de toets op de rentelastnorm pas voor het kalenderjaar 2011 voor het eerst uitgevoerd zou worden. Een complicerende factor voor 2010 is dat de collectieve sector voor dat jaar niet is vastgesteld. In 2011 is de rentelastnorm niet overschreden.

De aanlevering, controle, goedkeuring en vaststelling van de jaarrekeningen 2010 en 2011 hebben grote vertraging opgelopen. De jaarrekening 2011 is bijvoorbeeld op 12 april 2016 goedgekeurd door de Staten, wat ruim vier jaar vertraging betekent. Vervolgens heeft de Gouverneur deze jaarrekening op 23 december 2016 vastgesteld en heeft het Cft deze op 24 april 2017 ontvangen (ruim een jaar na de goedkeuring in de Staten). Om haar controlerende taken te kunnen uitvoeren is het essentieel dat de Staten de jaarrekening tijdig behandelen. Het Cft constateert dat de concept jaarrekeningen voor de jaren 2013 tot en met 2015 tijdig zijn opgesteld, echter het daaropvolgende proces duurt nog te lang. Het Cft vraagt u dit proces zo snel mogelijk te optimaliseren.

Toelichting

1. Resultaat gewone dienst

Jaarrekening 2010

Het jaar 2010 was een uniek jaar, omdat in dit jaar de overgang van het Land der Nederlandse Antillen en het Eilandgebied Curaçao naar het Land Curaçao werd verwezenlijkt. Dat betekende ook voor de verslaglegging een uitdaging. Het verkorte boekjaar dat loopt van 10 oktober tot 31 december 2010 is afgesloten met een tekort op de gewone dienst van ANG 51 miljoen. Uit de vastgestelde jaarrekening is op te maken dat het tekort op de gewone dienst ten laste van de saldireserve is gebracht. Dit tekort is als onderdeel van de aanwijzing in latere jaren volledig gecompenseerd door Curaçao.

Jaarrekening 2011

Het tekort op de gewone dienst zoals blijkt uit de gecontroleerde jaarrekening 2011 bedraagt ANG 166 miljoen. Dit tekort is als onderdeel van de aanwijzing in latere jaren volledig gecompenseerd door Curaçao.

Uit beide jaarrekeningen kan het Cft niet goed op maken wat er met de bevindingen en aanbevelingen van SOAB, ARC en het Cft is gebeurd. Het Cft ontvangt hierover graag meer informatie. Het Cft adviseert u daarnaast om voor toekomstige jaarrekeningen een plan op te stellen waarin de bevindingen van de SOAB en de ARC worden omgezet in verbeteracties en de voortgang daarvan te bewaken. Zodoende kan worden toegewerkt naar een goedkeurende verklaring bij de jaarrekening 2018, zoals is afgesproken met de vorige regering.

2. Vermogenspositie

In de eerder uitgebrachte adviezen van het Cft bij de concept jaarrekeningen 2010 en 2011 wordt uitgebreid ingegaan op een aantal aandachtspunten die betrekking hebben op de vermogenspositie van Curaçao. Bij deze vastgestelde versie van de jaarrekening wijst het Cft u graag op enkele onderdelen die mede op basis van de jaarrekeningcontrole 2015 door SOAB, nog steeds relevant zijn.

Eigen vermogen

Het Cft constateert op basis van de rapporten van de SOAB dat beide jaarrekeningen geen getrouw beeld geven van de vermogenspositie. Het eigen vermogen is vanaf eind 2010 gedaald van ANG 579 miljoen naar ANG 515 miljoen eind 2011. Het Cft waarschuwt voor het verder interen op de algemene reserve als gevolg van mogelijke herwaardering van bijvoorbeeld deelnemingen, waardoor het eigen vermogen daalt en de weerstandscapaciteit verslechtert.

Het Cft benadrukt dat een doelstelling van de Rft is om de gezonde startpositie van 10-10-'10 in stand te houden en dat deze startpositie bestaat uit het in stand houden van het door de schuldsanering ontstane eigen vermogen. Dit is ook benoemd in de nota van toelichting bij de aanwijzing die in 2012 aan Curaçao is gegeven. De toekomstige (latente) financiële verplichtingen en risico's van het land Curaçao en de onzekerheden gemeld door de SOAB en ARC in hun rapporten versterken de noodzaak tot het verhogen van het weerstandsvermogen. Het Cft adviseert het land Curaçao om dit onderdeel te maken van haar begrotingsbeleid.

Materiële vaste activa en afschrijvingen

De SOAB constateert een onzekerheid ten aanzien van de volledigheid van de materiële activa en afschrijvingen. Curaçao is bezig met de inventarisatie en waardering van haar activa, maar het Cft vraagt hiervoor toch extra aandacht gezien de impact die de (her)waardering van de materiële activa (in 2010 gewaardeerd op ANG 735 miljoen en 2011 op ANG 731 miljoen) kunnen hebben op de vermogenspositie van het land. Hiermee hangt ook het effect dat de boedelscheiding heeft op het vermogen van het Land samen.

Deelnemingen

De SOAB constateert dat de waardering van deelnemingen geen getrouw beeld geeft. Gezien de omvang van de waarde van de deelnemingen op de balans (in 2010 gewaardeerd op ANG 1.209 miljoen en in 2011 op ANG 1.266 miljoen) en de impact die (her)waardering kan hebben op de vermogenspositie van het Land, vraagt het Cft hier extra aandacht voor. Belangrijk aandachtspunt hierbij is het verbeteren van de verantwoordingsdiscipline van de overheidsentiteiten.

Debiteurenpositie

Het Cft vraagt extra aandacht voor de juistheid en volledigheid van de in de verantwoording opgenomen debiteurenpositie. Belangrijke elementen zijn het opschonen van debiteuren ouder dan vijf jaar en het beschikbaar stellen van voldoende controle-informatie aan de SOAB om de juistheid te kunnen vaststellen. Ter illustratie stond er op 31 december 2010 voor ANG 90 miljoen open aan debiteuren die de wettelijke verjaringstermijn van vijf jaar hadden overschreden.

Voorzieningen

Verder vraagt het Cft extra aandacht voor de juistheid en volledigheid van de in de verantwoording opgenomen voorzieningen. Belangrijke elementen zijn de correcte verwerking van de voorzieningen en het beschikbaar stellen van voldoende controle-informatie aan de SOAB om de juistheid en hoogte van de gevormde voorzieningen te kunnen beoordelen. Ter illustratie wordt in de jaarrekening 2011 aangegeven dat het achterstallig onderhoud schoolgebouwen op ca. ANG 100 miljoen wordt geschat, terwijl de "voorziening onderhoud scholen" eind 2011 nihil is.

3. Overige aandachtspunten

Het Cft herhaalt hierbij enkele aanbevelingen uit zijn eerdere adviezen inzake de concept jaarrekeningen 2010 en 2011, die ook voor het huidige verantwoordingsjaar nog relevant zijn:

- Het tijdig verkrijgen van de jaarrekeningen van overheidsentiteiten, welke conform de Code Corporate Governance binnen vijf maanden na afloop van het boekjaar beschikbaar moeten zijn;
- Het houden aan de termijnen voor het opstellen, controleren en vaststellen van de jaarrekening;
- Het opzetten van procedures voor de informatievoorziening afkomstig van entiteiten behorend tot de collectieve sector opdat effectief toezicht kan worden gehouden op de rentelastnorm en de wettelijke termijn van 1 april voor het informeren van het Cft gerealiseerd kan worden;
- Het verbeteren van de toelichting op de jaarrekening; en
- Het verlenen van volledige medewerking aan de controlerende instanties SOAB en de ARC opdat beide instanties binnen zes weken kunnen rapporteren over hun bevindingen.

Kenmerk
Cft 201700095
Blad
5/5

Mocht u behoefte hebben aan een toelichting op dit schrijven dan is het Cft graag bereid deze te geven.

In de verwachting u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,
De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'A.F.P. Bakker', written in a cursive style.

prof. dr. A.F.P. Bakker

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De minister-president van Curaçao
De (wnd) secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Curaçao